

HOTĂRÂREA CURȚII
17 noiembrie 1998*

**Van Uden Maritime BV, acționând sub denumirea Van Uden Africa Line
împotriva
Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line și alții**

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Hoge Raad der Nederlanden)

„Convenția de la Bruxelles – Clauză de arbitraj – Plată cu titlu provizoriu – Noțiunea de
măsură provizorie”

Cauza C-391/95

În cauza C-391/95,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul Protocolului din 3 iunie 1971 privind interpretarea, de către Curtea de Justiție, a Convenției din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, de către Hoge Raad der Nederlanden (Țările de Jos), pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe între

Van Uden Maritime BV, acționând sub denumirea Van Uden Africa Line,

și

Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line și alții,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 1 al doilea paragraf punctul (4), a articolului 3, articolului 5 punctul (1) și a articolului 24 din Convenția din 27 septembrie 1968, citată anterior (JO 1972, L 299, p. 32; ediție specială în limba română: capitol 19 volum 10 p. 3), astfel cum a fost modificată de Convenția din 9 octombrie 1978 privind aderarea Regatului Danemarcei, a Irlandei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (JO L 304, p. 1, și – text modificat – p.77; ediție specială în limba română: capitol 19 volum 10 p. 16) și de Convenția din 25 octombrie 1982 privind aderarea Republicii Elene (JO L 388, p. 1; ediție specială în limba română: capitol 19 volum 10 p. 118),

CURTEA,

compusă din domnii G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, P. J. G. Kapteyn, J.-P. Puissochet, G. Hirsch și P. Jann, președinți de cameră, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, J. L. Murray, D. A. O. Edward, H. Ragnemalm (raportor), L. Sevón și M. Wathelet, judecători,

avocat general: domnul P. Léger,

grefier: doamna D. Louterman-Hubeau, administrator principal,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

* Limba de procedură: olandeza.

– pentru Van Uden Maritime BV, acționând sub denumirea Van Uden Africa Line, de către L. M. Ebbekink, avocat în Baroul din Haga,

– pentru Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line și alții, de către J. L. de Wijkerslooth, avocat în Baroul din Haga,

– pentru guvernul german, de către J. Pirrung, Ministerialrat în Ministerul Federal al Justiției, în calitate de agent,

– pentru Guvernul Regatului Unit, de către doamna L. Nicoll, de la Treasury Solicitor's Department, în calitate de agent, asistată de domnul V. V. Veeder, QC,

– pentru Comisia Comunităților Europene, de domnul B. J. Drijber, membru al Serviciului juridic, în calitate de agent,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale guvernului german, ale Guvernului Regatului Unit și ale Comisiei, prezentate în ședința din 22 aprilie 1997,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 10 iunie 1997,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Hotărârea din 8 decembrie 1995, primită la Curte la 14 decembrie 1995, Hoge Raad der Nederlanden a adresat, în temeiul Protocolului din 3 iunie 1971 privind interpretarea, de către Curtea de Justiție, a Convenției din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, opt întrebări preliminare referitoare la interpretarea articolului 1 al doilea paragraf punctul (4), a articolului 3, articolului 5 punctul (1) și a articolului 24 din Convenția din 27 septembrie 1968, citată anterior (JO 1972, L 299, p. 32; ediție specială în limba română: capitol 19 volum 10 p. 3), astfel cum a fost modificată de Convenția din 9 octombrie 1978 privind aderarea Regatului Danemarcei, a Irlandei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (JO L 304, p. 1, și – text modificat – p. 77; ediție specială în limba română: capitol 19 volum 10 p. 16) și de Convenția din 25 octombrie 1982 privind aderarea Republicii Elene (JO L 388, p. 1; ediție specială în limba română: capitol 19 volum 10 p. 118; denumită în continuare „convenția”).

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu între Van Uden Maritime BV (denumită în continuare „Van Uden”), cu sediul în Rotterdam (Țările de Jos), și Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line și alții (denumită în continuare „Deco-Line”), cu sediul în Hamburg (Germania), privind o cerere de măsuri provizorii, referitoare la plata creanțelor în temeiul unui contract care conține o clauză de arbitraj.

3 Articolul 1 primul paragraf prevede că respectiva convenție se aplică în materie civilă și comercială. Cu toate acestea, al doilea paragraf punctul (4) prevede că aceasta nu se aplică arbitrajului.

4 Conform articolului 2, regula generală în materie de competență judiciară este că persoanele domiciliat pe teritoriul unui stat contractant sunt acționate în judecată, indiferent de cetățenia sau naționalitatea lor, în fața instanțelor statului respectiv.

5 Persoanele domiciliat pe teritoriul unui stat contractant pot fi acționate în justiție în fața instanțelor altui stat contractant numai în temeiul normelor convenției. Articolul 3 al doilea paragraf enumără normele de competență exagerate care nu pot fi invocate împotriva persoanelor domiciliat pe teritoriul altui stat contractant, în rândul cărora se numără articolul 126 alineatul (3) și articolul 127 din Codul de procedură civilă olandez (denumit în continuare „CPC”).

6 Articolul 5 punctul (1) din convenție prevede că, în materie contractuală, pârâtul domiciliat pe teritoriul unui stat contractant poate fi acționat în justiție, într-un alt stat contractant, în fața instanței locului în care obligația care face obiectul cererii a fost sau trebuie executată.

7 Articolul 24 din convenție, care reglementează, în mod special, măsurile provizorii și de conservare, prevede:

„Măsurile provizorii sau de conservare prevăzute de legea unui stat contractant pot fi cerute autorităților judiciare ale acestui stat chiar dacă, în temeiul prezentei convenții, o instanță a altui stat contractant este competentă să judece pe fond.”

8 În martie 1993, Van Uden și Deco-Line au încheiat un contract denumit „slot/space charter agreement”, conform căruia Van Uden se angajează să pună la dispoziția Deco-Line un loc prevăzut pentru încărcarea navelor, utilizat de Van Uden sau în colaborare cu alte companii maritime, pe o linie maritimă care leagă Europa de Nord sau de Vest și Africa Occidentală. În schimb, Deco-Line trebuia să achite un navlu, calculat conform tarifelor convenite între părți.

9 Van Uden a inițiat, în Țările de Jos, procedura de arbitraj prevăzută de contract, pe motiv că Deco-Line nu plătiese anumite facturi trimise de Van Uden.

10 În plus, Van Uden a solicitat procedura măsurilor provizorii în fața președintelui Rechtbank te Rotterdam, pe motiv că Deco-Line nu fusese destul de promptă în desemnarea arbitrilor și că neplata facturilor sale îi cauza probleme în privința fluxului de trezorerie. Van Uden a solicitat instanței respective să oblige Deco-Line la plata sumei de 837 919,13 DM, pentru a acoperi patru creanțe care decurgeau din contract.

11 În cadrul acestei proceduri, Deco-Line a susținut, în primul rând, că instanța olandeză, sesizată prin procedura măsurilor provizorii, nu avea competența de a judeca aceste cereri. Aceasta a pretins că, având în vedere faptul că era stabilită în Germania, putea fi acționată în justiție numai în fața instanțelor din acest stat.

12 Judecătorul delegat cu măsurile provizorii a respins această excepție, pe motiv că o măsură solicitată printr-o ordonanță președințială trebuie să fie considerată ca fiind o măsură provizorie în sensul articolului 24 din convenție.

13 Făcând referire la articolul 126 alineatul (3) din CPC, judecătorul delegat cu măsurile provizorii a concluzionat că avea competența, în calitatea sa de instanță din locul de domiciliu al pârâtului, să judece o cerere introdusă de un reclamant cu reședința în Țările de Jos împotriva unui pârât care nu are nici domiciliu cunoscut, nici reședință recunoscută în Țările de Jos. În plus, aceasta a concluzionat că, din două motive, cauza prezintă un minim necesar de puncte de legătură cu sfera juridică olandeză. În primul rând, Deco-Line participă la schimburile comerciale internaționale și, în această calitate, ar deveni creditor în Țările de Jos, astfel încât orice hotărâre împotriva sa ar putea fi executată în acest stat. În al doilea rând, o astfel de hotărâre ar putea fi, de asemenea, executată în Germania.

14 În fine, judecătorul delegat cu măsurile provizorii a concluzionat că faptul că părțile au convenit ca litigiul să fie soluționat în cadrul unui arbitraj în Țările de Jos nu afecta în nici un fel competența sa având în vedere că, în conformitate cu articolul 1022 alineatul (2) din CPC, o clauză de arbitraj nu poate priva o parte de dreptul său de a sesiza judecătorul delegat cu măsurile provizorii.

15 Prin ordonanța executorie provizoriu din 21 iunie 1994, președintele Rechtbank te Rotterdam a obligat, prin urmare, Deco-Line să plătească societății Van Uden suma de 377 625,35 DM, plus dobânzile legale.

16 În cadrul unui apel introdus de către Deco-Line, Gerechtshof te 's-Gravenhage a anulat această ordonanță. Conform acestei instanțe, cauza trebuia să prezinte suficiente puncte de legătură cu sfera juridică olandeză, ceea ce înseamnă că, în cadrul convenției, ordonanța solicitată judecătorului delegat cu măsurile provizorii trebuie să poată fi executată în Țările de Jos. Simplul fapt că Deco-Line poate dobândi, în viitor, elemente din patrimoniul activ în acest stat nu era suficient în acest scop.

17 Fiind sesizată cu privire la un recurs împotriva acestei hotărâri, Hoge Raad der Nederlanden a hotărât să suspende judecata și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) În cazul în care obligația de plată, care rezultă dintr-un contract, trebuie să fie executată într-un stat contractant – astfel încât, în conformitate cu articolul 5 punctul (1) din Convenția de la Bruxelles, creditorul poate acționa în justiție debitorul său aflat în întârziere în fața instanțelor acestui stat, cu scopul de a solicita executarea, chiar și în cazul în care debitorul are reședința pe teritoriul altui stat contractant – instanțele din primul stat au, de asemenea, competența (directă) de a judeca o cerere de măsuri provizorii, introdusă de creditor împotriva debitorului său, cu scopul ca acesta să fie obligat, prin ordonanță executorie provizorie, să plătească datoria pe care judecătorul delegat cu măsuri provizorii o consideră ca fiind cea mai apropiată de suma datorată, sau competența acestui judecător este supusă altor condiții, de exemplu, condiției ca ordonanța care i se solicită judecătorului respectiv să aibă efecte (sau să poată avea efecte) în statul contractant al instanței sesizate?

2) Faptul că în contractul încheiat între părți există o clauză de arbitraj influențează răspunsul care trebuie dat la prima întrebare și, în cazul unui răspuns afirmativ, locul de arbitraj ales în această clauză influențează, de asemenea, răspunsul la întrebare?

3) În cazul în care răspunsul la prima întrebare ar fi că, pentru ca judecătorul delegat cu măsuri provizorii să aibă competență, este necesar, de asemenea, ca ordonanța care i se solicită să aibă (sau să poată avea) efecte în statul contractant al instanței sesizate, acest lucru înseamnă că ordonanța solicitată trebuie să poată fi executată în statul în cauză și, în această situație, este necesar ca această condiție să fie îndeplinită la momentul efectuării cererii de măsuri provizorii, sau este suficient ca această condiție să fie îndeplinită, cel mai probabil, în viitor?

4) Posibilitatea, prevăzută la articolul 289 și următoarele din Codul de procedură civilă olandez, de a adresa, în caz de urgență, președintelui Arrondissementsrechtbank o cerere de ordonanță președințială executorie provizoriu întră sub incidența noțiunii de „măsuri provizorii sau de conservare” în sensul articolului 24 din Convenția de la Bruxelles?

5) Faptul că o procedură pe fond a fost sau poate fi inițiată influențează răspunsul care trebuie oferit la a patra întrebare și, în cazul unui răspuns afirmativ, faptul că o procedură de arbitraj este în curs în aceeași cauză influențează, de asemenea, răspunsul?

6) Faptul că prin cererea de măsuri provizorii se urmărește obținerea obligării pârâtului la respectarea unei obligații de plată, în sensul descris în prima întrebare, are vreo influență asupra răspunsului care trebuie oferit la a patra întrebare?

7) În cazul în care trebuie să se răspundă afirmativ la a patra întrebare, atunci când o instanță din alt stat contractant are competența, în temeiul prezentei convenții, de a pronunța o hotărâre cu privire la fond, este necesar ca articolul 24, și, în special, referirea pe care acesta o face la „măsurile provizorii sau de conservare prevăzute de legea unui stat contractant”, să fie interpretat în sensul că judecătorul delegat cu măsuri provizorii este (direct) competent, atunci când normele de competență ale dreptului său național prevăd acest lucru, chiar și în cazul în care se face referire la aceste norme la articolul 3 al doilea paragraf din Convenția de la Bruxelles, sau competența acesteia este supusă, în acest ultim caz, unor condiții suplimentare, de exemplu, condiției ca ordonanța solicitată judecătorului delegat cu măsuri provizorii să aibă (sau să poată avea) efecte în statul contractant în cauză?

8) În cazul în care răspunsul la a șaptea întrebare este în sensul că, pentru ca judecătorul delegat cu măsuri provizorii să fie competent, este necesar, de asemenea, ca ordonanța care i se solicită să aibă (sau să poată avea) efecte în statul contractant al instanței sesizate, acest lucru înseamnă că ordonanța solicitată trebuie să poată fi executată în statul în cauză și, în această situație, este necesar ca această condiție să fie îndeplinită la momentul efectuării cererii de măsuri provizorii, sau este suficient ca această condiție să fie îndeplinită, cel mai probabil, în viitor?”

18 Întrebările adresate privesc competența instanței sesizate prin procedura măsurilor provizorii în temeiul convenției. Instanța națională dorește să afle dacă o astfel de competență ar putea fi stabilită, pe de o parte, în temeiul articolului 5 punctul (1) (întrebările 1–3) și, pe de altă parte, în temeiul articolului 24 din convenție (întrebările 4–8). În ambele cazuri, întrebările instanței de trimitere privesc

– în primul rând, relevanța faptului că litigiul cu privire la care aceasta este sesizată este supus arbitrajului, conform contractului,

– apoi, chestiunea dacă competența instanței sesizate prin procedura măsurilor provizorii este supusă condiției ca măsura solicitată să producă sau să poată produce efecte în statul instanței sesizate, în special, ca aceasta să poată fi executată în statul respectiv și, dacă este necesar ca o astfel de condiție să fie îndeplinită la momentul efectuării cererii,

– și, în fine, relevanța faptului că respectiva cauză este legată de o cerere de plată provizorie a unei contraprestații contractuale.

19 Cu titlu preliminar, în ceea ce privește competența instanței sesizate prin procedura măsurilor provizorii în temeiul convenției, trebuie remarcat că este evident faptul că o instanță, care are competența de a judeca fondul unei cauze în conformitate cu articolul 2 și articolele 5–18 din convenție, are, de asemenea, competența de a ordona măsurile provizorii sau de conservare care se dovedesc necesare.

20 În plus, articolul 24, care figurează în secțiunea 9 din convenție, adaugă o normă de competență, care nu face parte din sistemul enunțat la articolul 2 și articolele 5–18, conform

căreia o instanță este autorizată să dispună măsuri provizorii sau de conservare, chiar dacă nu este competentă să judece pe fond. Această dispoziție prevede că măsurile care pot fi acordate sunt cele prevăzute de legea statului instanței sesizate.

21 Articolul 5 punctul (1) din convenție prevede că, în materie contractuală, pârâțul poate fi acționat în justiție într-un alt stat contractant decât cel în care acesta are domiciliul, în fața instanței locului în care a fost sau trebuie executată obligația care face obiectul cererii.

22 În această privință, se impune constatarea că instanța competentă să judece fondul unei cauze în temeiul unuia dintre motivele de competență prevăzute în convenție are, de asemenea, competența de a dispune măsuri provizorii sau de conservare, fără ca această competență să fie supusă altor condiții, precum cea menționată în a treia întrebare a instanței de trimitere.

23 Cu toate acestea, în acțiunea principală, contractul semnat între Van Uden și Deco-Line conține o clauză de arbitraj.

24 Este necesar să se constate că, în cazul în care părțile au exclus, în mod valid, din competența instanțelor statale, un litigiu care rezultă dintr-un contract, cu scopul atribuirii acestuia unei instanțe arbitrale, nu există, în sensul convenției, o instanță națională competentă în privința fondului litigiului. Rezultă că o parte la un astfel de contract nu are posibilitatea de a introduce o cerere pentru acordarea unor măsuri provizorii sau de conservare în fața unei instanțe naționale competente în privința fondului în temeiul convenției.

25 În acest caz, o instanță națională poate fi abilitată, pe baza convenției, să ordone măsuri provizorii sau de conservare numai în temeiul articolului 24.

26 În această privință, Deco-Line, precum și guvernul german și Guvernul Regatului Unit, susțin că, având în vedere că părțile au convenit să înainteze litigiul unei instanțe arbitrale, nici procedura măsurilor provizorii nu intră sub incidența convenției. Guvernul german susține, în special, că măsurile solicitate prin ordonanță președințială, atunci când acestea sunt legate intrinsec de obiectul unei proceduri de arbitraj, nu intră sub incidența domeniului de aplicare al convenției. Conform Guvernului Regatului Unit, măsurile solicitate în speță pot fi considerate ca fiind complementare procedurii de arbitraj, astfel încât acestea sunt excluse din domeniul de aplicare al convenției.

27 Van Uden și Comisia consideră, în schimb, că existența unei clauze de arbitraj nu are ca efect excluderea unei cereri de măsuri provizorii din domeniul de aplicare al convenției. Comisia observă că obiectul litigiului este decisiv și că respectarea unei obligații contractuale – o materie care intră sub incidența domeniului de aplicare al convenției – stă la baza procedurii măsurilor provizorii.

28 În primul rând, trebuie amintit că articolul 24 din convenție se aplică chiar dacă o instanță din alt stat contractant este competentă să judece pe fond, în măsura în care obiectul litigiului intră sub incidența domeniului material de aplicare al convenției, care acoperă materiile civile și comerciale.

29 Simplul fapt că o procedură pe fond a fost sau poate fi inițiată în fața unei instanțe a unui stat contractant nu privează, prin urmare, instanța altui stat contractant de competența sa în temeiul articolului 24 din convenție.

30 Cu toate acestea, articolul 24 din convenție nu poate fi invocat pentru a introduce în domeniul de aplicare al acesteia măsurile provizorii sau de conservare referitoare la materiile excluse din acesta (Hotărârea din 27 martie 1979, De Cavel, 143/78, Rec., p. 1055, punctul 9).

31 Conform articolului 1 al doilea paragraf punctul (4) din convenție, arbitrajul este exclus din domeniul de aplicare al acesteia. Prin această dispoziție, părțile contractante au intenționat să excludă în întregime arbitrajul, în ceea ce privește materia în ansamblul său, inclusiv acțiunile introduse în fața instanțelor naționale (Hotărârea din 25 iulie 1991, Rich, C-190/89, Rec., p. I-3855, punctul 18).

32 Raportul experților, elaborat cu ocazia aderării la convenție a Regatului Danemarcei, a Irlandei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (JO 1979, C 59, p. 71, 92; ediție specială în limba română: capitol 19 volum 10 p. 16), precizează că această convenție nu se aplică deciziilor judiciare care stabilesc validitatea sau nulitatea unui acord de arbitraj sau care ordonă părților să nu continue o procedură de arbitraj din cauza invalidității acesteia, și nici procedurilor sau deciziilor privind cererile de anulare, de modificare, de recunoaștere și de executare a sentințelor arbitrale. În plus, sunt excluse din domeniul de aplicare al convenției procedurile care contribuie la punerea în aplicare a unei proceduri de arbitraj, precum procedurile de desemnare sau de recuzare a unui arbitru ori de stabilire a locului de arbitraj și de prelungire a termenului stabilit pentru pronunțarea sentinței.

33 Cu toate acestea, este necesar să se constate, în această privință, că măsurile provizorii nu au ca obiect, în principiu, să pună în aplicare o procedură de arbitraj, ci sunt adoptate în paralel cu o astfel de procedură și sunt destinate să o sprijine. Astfel, măsurile respective nu privesc arbitrajul în calitate de materie, ci apărarea unei game largi de drepturi. Apartenența lor la domeniul de aplicare al convenției este determinată, prin urmare, nu de propria lor natură, ci de natura drepturilor a căror protecție o asigură (a se vedea Hotărârea din 26 martie 1992, Reichert și Kockler, C-261/90, Rec., p. I-2149, punctul 32).

34 Astfel, se impune concluzia că, în măsura în care obiectul unei cereri de măsuri provizorii privește, precum în acțiunea principală, un aspect care intră sub incidența domeniului material de aplicare al convenției, aceasta se aplică, iar articolul 24 poate constitui baza competenței judecătorului delegat cu măsuri provizorii, chiar dacă o procedură pe fond a fost deja inițiată sau poate fi inițiată și chiar dacă această procedură trebuie să se desfășoare în fața unor arbitri.

35 Apoi, în ceea ce privește condițiile stabilite în convenție pentru aprobarea unei cereri în temeiul articolului 24, Van Uden susține că judecătorul delegat cu măsuri provizorii este competent fără nicio altă condiție, în măsura în care normele naționale îi atribuie competența respectivă, chiar dacă aceste norme se numără printre cele vizate la articolul 3 al doilea paragraf din convenție. Deco-Line susține, în schimb, că pare justificată impunerea unor condiții mai stricte și că, în orice caz, trimiterea de la articolul 24 la normele naționale de competență implică faptul că judecătorul delegat cu măsuri provizorii are libertatea de a subordona competența sa unor astfel de condiții.

36 Conform guvernului german, articolul 24 autorizează adoptarea unor măsuri provizorii, dispuse de o instanță care hotărăște în temeiul unui norme de competență menționate la articolul 3 al doilea paragraf din convenție, doar în cazul în care norma respectivă de competență este subordonată urgenței deciziei sau este motivată de aceasta și în cazul în care, la momentul adoptării măsurii provizorii, regimul pe care aceasta îl prevede prezintă o legătură suficientă cu statul instanței sesizate. Această ultimă condiție ar fi îndeplinită atunci când măsura provizorie poate fi executată în statul instanței respective.

37 În această privință, este necesar să se amintească faptul că prin expresia „măsurile provizorii sau de conservare”, în sensul articolului 24 din convenție, trebuie să se înțeleagă măsurile care, în materiile care intră sub incidența domeniului de aplicare al convenției, sunt destinate să mențină o situație de fapt sau de drept, cu scopul de a proteja drepturile a căror recunoaștere i se solicită instanței de fond (Hotărârea Reichert și Kockler, citată anterior, punctul 34).

38 Acordarea acestui tip de măsuri necesită din partea instanței sesizate o circumspecție deosebită și o cunoaștere aprofundată a împrejurărilor concrete în care măsurile solicitate trebuie să producă efecte. În funcție de caz și, în special, în funcție de practicile comerciale, instanța trebuie să aibă posibilitatea să stabilească un termen limită al autorizației sale, sau, în ceea ce privește natura activelor sau a mărfurilor care fac obiectul măsurilor avute în vedere, să solicite garanții bancare sau să desemneze un sechestrator și, în mod general, autorizația sa să facă obiectul tuturor condițiilor care garantează caracterul provizoriu sau asiguratoriu al măsurii pe care o ordonă (Hotărârea din 21 mai 1980, Denilauler, 125/79, Rec., p. 1553, punctul 15).

39 În această privință, Curtea a considerat, în Hotărârea Denilauler, citată anterior, punctul 16, că instanța locală sau, în orice caz, instanța din statul contractant în care sunt situate activele care vor face obiectul măsurilor solicitate, este, cu siguranță, cea mai în măsură să aprecieze circumstanțele care pot conduce la acordarea sau refuzarea măsurilor solicitate sau la stabilirea unor proceduri și condiții pe care reclamantul va trebui să le respecte pentru a garanta caracterul provizoriu și asiguratoriu al măsurilor autorizate.

40 Rezultă că acordarea unor măsuri provizorii sau de conservare, în temeiul articolului 24, este supusă, în special, condiției existenței unui factor real de legătură între obiectul măsurilor solicitate și competența teritorială a statului contractant al instanței sesizate.

41 Rezultă, de asemenea, că este de competența instanței care ordonă măsurile bazate pe articolul 24 să ia în considerare necesitatea de a impune condiții sau dispoziții destinate să garanteze caracterul provizoriu sau de conservare al acestora.

42 În special, în ceea ce privește faptul că, în cazul de față, instanța națională și-a fondat competența pe una dintre dispozițiile naționale enumerate la articolul 3 al doilea paragraf din convenție, trebuie amintit că, în conformitate cu primul paragraf din această dispoziție, persoanele domiciliat pe teritoriul unui stat contractant pot fi acționate în justiție în fața instanțelor altui stat contractant numai în temeiul normelor enunțate în secțiunile 2-6 din titlul II, adică în temeiul articolelor 5–18 din convenție. Rezultă că interdicția, prevăzută la articolul 3, de a invoca norme de competență exagerate nu se aplică regimului special prevăzut la articolul 24.

43 În fine, în ceea ce privește chestiunea dacă o ordonanță președințială, care dispune plata unei contraprestații contractuale, poate fi considerată ca fiind o măsură provizorie în sensul articolului 24 din convenție, Deco-Line și Guvernul Regatului Unit consideră că acest lucru nu este valabil în cazul de față. Guvernul german consideră că acțiunea principală pare să nu intre sub incidența noțiunii de măsuri provizorii sau de conservare.

44 Van Uden și Comisia nu împărtășesc această opinie. Conform Comisiei, trebuie să fie considerate ca fiind măsuri provizorii măsurile care își pierd valabilitatea după soluționarea litigiului sau la expirarea unui termen stabilit. Acestea pot consta în măsuri pozitive, adică o somație de a realiza ceva, precum restituirea unui bun sau plata unei sume de bani.

45 În această privință, este necesar să se observe că nu este posibil să se excludă în avans, în mod general și abstract, faptul că plata cu titlu provizoriu a unei contraprestații contractuale, chiar și pentru o sumă care corespunde sumei solicitate în acțiunea principală, este necesară pentru garantarea eficienței hotărârii pe fond și, dacă este cazul, poate părea justificată în privința dobânzilor implicate [a se vedea, în ceea ce privește dreptul comunitar, Ordonanța din 29 ianuarie 1997, Antonissen/Consiliul și Comisia, C-393/96 P (R), Rec., p. I-441, punctul 37].

46 Cu toate acestea, ordonarea unei plăți cu titlu provizoriu se poate substitui, prin natura sa, deciziei instanței pe fond. În plus, în cazul în care i s-ar recunoaște reclamantului dreptul de a obține plata cu titlu provizoriu a unei contraprestații contractuale în fața instanței din locul său de domiciliu, care nu are competența de a judeca pe fond, în temeiul articolelor 2–18 din convenție, și ulterior dreptul de a obține recunoașterea și executarea ordonanței în statul pârâtului, normele de competență stabilite de convenție ar putea fi eludate.

47 În consecință, plata cu titlu provizoriu a unei contraprestații contractuale nu constituie o măsură provizorie în sensul acestei dispoziții, cu excepția cazului în care, pe de o parte, rambursarea către pârât a sumei acordate este garantată dacă reclamantul nu ar obține câștig de cauză pe fond și, pe de altă parte, măsura solicitată nu privește decât active specifice ale pârâtului, care se situează sau care ar trebui să se situeze în sfera competenței teritoriale a instanței sesizate.

48 Având în vedere considerațiile anterioare, este necesar să se răspundă la prima și a doua întrebare că:

– articolul 5 punctul (1) din convenție trebuie să fie interpretat în sensul că instanța competentă în temeiul acestei dispoziții are, de asemenea, competența de a dispune măsuri provizorii sau de conservare, fără ca această competență să fie subordonată altor condiții, și

– în cazul în care părțile au exclus, în mod valid, din competența instanțelor naționale, un litigiu care rezultă dintr-un contract, cu scopul atribuirii acestuia unei instanțe arbitrale, măsurile provizorii sau de conservare nu pot fi dispuse în baza articolului 5 punctul (1) din convenție.

Este necesar să se răspundă la a cincea întrebare că:

– în măsura în care obiectul unei cereri de măsuri provizorii privește un aspect care intră sub incidența domeniului material de aplicare al convenției, aceasta se aplică, iar articolul 24 poate constitui baza competenței instanței sesizate prin procedura măsurilor provizorii, chiar dacă o procedură pe fond a fost deja inițiată sau poate fi inițiată și chiar dacă această procedură trebuia să se desfășoare în fața unor arbitri.

În fine, este necesar să se răspundă la a patra, a șasea, a șaptea și a opta întrebare că

– articolul 24 din convenție trebuie să fie interpretat în sensul că aplicarea sa este supusă, în special, condiției existenței unui factor real de legătură între obiectul măsurilor solicitate și competența teritorială a statului contractant al instanței sesizate, și

– plata cu titlu provizoriu a unei contraprestații contractuale nu constituie o măsură provizorie în sensul articolului 24, cu excepția cazului în care, pe de o parte, rambursarea către pârât a sumei acordate este garantată dacă reclamantul nu ar obține câștig de cauză pe fond și, pe de

altă parte, măsura solicitată nu privește decât active specifice ale pârâtului, care se situează sau ar trebui să se situeze în sfera competenței teritoriale a instanței sesizate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

49 Cheltuielile efectuate de către guvernul german și Guvernul Regatului Unit, precum și de către Comisie, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de către Hoge Raad der Nederlanden, prin Hotărârea din 8 decembrie 1995, declară:

1) Articolul 5 punctul (1) din Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, astfel cum a fost modificată de Convenția din 9 octombrie 1978 privind aderarea Regatului Danemarcei, a Irlandei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, precum și de Convenția din 25 octombrie 1982 privind aderarea Republicii Elene, se interpretează în sensul că instanța competentă în temeiul acestei dispoziții are, de asemenea, competența de a dispune măsuri provizorii sau de conservare, fără ca această competență să fie subordonată altor condiții.

2) În cazul în care părțile au exclus, în mod valid, din competența instanțelor naționale, un litigiu care rezultă dintr-un contract, cu scopul atribuirii acestuia unei instanțe arbitrale, măsurile provizorii sau de conservare nu pot fi dispuse în temeiul articolului 5 punctul (1) din Convenția din 27 septembrie 1968.

3) În măsura în care obiectul unei cereri de măsuri provizorii privește un aspect care intră sub incidența domeniului material de aplicare al Convenției din 27 septembrie 1968, aceasta se aplică, iar articolul 24 poate constitui baza competenței instanței sesizate prin procedura măsurilor provizorii, chiar dacă o procedură de fond a fost deja inițiată sau poate fi inițiată și chiar dacă această procedură trebuia să se desfășoare în fața unor arbitri.

4) Articolul 24 din Convenția din 27 septembrie 1968 se interpretează în sensul că aplicarea sa este supusă, în special, condiției existenței unui factor real de legătură între obiectul acestei măsuri și competența teritorială a statului contractant al instanței sesizate.

5) Plata cu titlu provizoriu a unei contraprestații contractuale nu constituie o măsură provizorie în sensul articolului 24 din Convenția din 27 septembrie 1968, cu excepția cazului în care, pe de o parte, rambursarea către pârât a sumei acordate este garantată dacă reclamantul nu ar obține câștig de cauză pe fond și, pe de altă parte, măsura solicitată nu privește decât active specifice ale pârâtului, care se situează sau ar trebui să se situeze în sfera competenței teritoriale a instanței sesizate.

	Hirsch	Jann	
Mancini	Moitinho de Almeida	Gulmann	
	Murray	Edward	
Ragnemalm	Sevón	Wathelet	

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, la 17 noiembrie 1998.

Grefier
R. Grass

Președinte
G. C. Rodríguez Iglesias